

*Ansvarsutövande
kommunstyrelsen 2015*

Sollefteå kommun

Anneth Nyqvist, certifierad kommunal revisor

April 2016

Bakgrund

Av kommunallagen och god revisions sed följer att revisorerna årligen ska granska alla styrelser, nämnder och fullmäktigeberedningar.

Kommunstyrelsen och facknämnder ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med fullmäktiges uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdraget måste respektive organ bygga upp system och verktyg för ledning, styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa verktyg tillämpas på avsett sätt. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera verksamheten bedrivs och utvecklas på avsett sätt.

Granskningen ska besvara följande revisionsfråga:

- Vidtar styrelsen tillräckliga åtgärder för att styra, följa upp, kontrollera och rapportera tilldelat uppdrag?

Granskningen har genomfört genom analyser av relevanta dokument; protokoll, delårsbokslut per 2015-08-31 samt årsredovisning 2015. Vidare har en träff med kommunstyrelsen genomförts 2015-12-01. Bildspel från denna träff bifogas rapporten.

Granskningsresultat- uppdrag från fullmäktige

- Styrelsens roll har ändrats sedan 2014 då kommunfullmäktige har beslutat om ny nämndsorganisation från 2015. Sedan tidigare har styrelsen bär ett övergripande ansvar för koncernens utveckling och kommunens ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen ansvarar vidare exempelvis för tillväxtfrågor och åtgärder för att allmänt främja sysselsättningen och näringslivet i kommunen. Styrelsen är vidare arbetslöshetsnämnd, beredskapsnämnd, räddningsnämnd och krisledningsnämnd.
- Fullmäktige har 2014-10-27 fastställt övergripande verksamhetsplan med budget 2015-2017. Planen innehåller övergripande verksamhetsmål och inriktningsmål inom fyra fokusområden. Därutöver innehåller planen en ramtilldelning till styrelsens verksamheter. Det finns även ett måldokument med handlingsplaner för 2015 (Kf 2014-06-23).
- Med undantag för ett antal uppdrag till styrelsen att bereda motioner har fullmäktige under året givit styrelsen följande uppdrag:
  - a) Kommunstyrelseförvaltningen får i uppdrag att ta fram ett förslag till biblioteksplan för åren 2016-2017. Denna plan ska fastställas i fullmäktige senast december 2015. Fastställd oktober.
  - b) Systematiskt arbetsmiljöarbete: Verksamheterna får i uppdrag att aktivt arbeta med de förbättrings-områden som framkommit.
  - c) Reglemente för kravverksamheten. Kommunfullmäktige återremitterar ärendet till kommun-styrelsen som får i uppdrag att undersöka om det är möjligt att skicka en påminnelse innan krav och i så fall föreslå kompletterande text om detta i reglementet. Inget beslut ännu.

Granskningsresultat – mål och övrig styrning

- Verksamhetsplan 2015 fastställd 2014-10-27. Planen innehåller en kort beskrivning av styrelsens ansvarsområden, organisation och omvärldsfaktorer som påverkar verksamheterna. Vidare återfinns fullmäktiges övergripande mål. Verksamhetsplan för år 2016 fastställdes 2015-10-27.
- Ingen internbudget har fastställts för 2015. Enligt ekonomichef fanns det inte möjligheter att ta fram en fördelad budget utifrån den nya organisationen. Tidigare år har en internbudget indelad per avdelning och verksamhet i posterna personal, lokaler, kapital och övrigt fastställts.
- Många av de aktiviteter som anges till fullmäktiges fastställda inriktningsmål bör konkretiseras för att fungera som effektiv styrning. Målen bör preciseras och kompletteras med måttal i syfte att öka styrning och möjliggöra kontroll.
- Kommunchefens ansvar för verksamhet och ekonomi tydliggörs i "Styrdokument" (Ks 2014-12-154).
- Delegationsordning fastställdes 2014-12-02. Ändringar och tillägg 2015-04-14, 2015-06-09 samt 2015-12-01.
- Granskningen visar att fullmäktigeuppdrag a har utförts av styrelsen. Uppdrag b har ännu inte genomförts och inte heller c men uppdraget kom först i oktober. Granskningen visar vidare att styrelsens internkontrollplan 2015 innehåller kontroll av att beslut tagna i nämnderna 2014 verkställts.

Granskningsresultat – uppföljning, rapportering och resultat

Kommunövergripande riktlinjer för rapportering återfinns i "Styrdokument" (Ks 2014-12-15). Här anges att rapportering av verksamhet och ekonomi, förutom i årsredovisning, ska ske per april (fördjupad uppföljning) och augusti (delårsrapport). Styrelsen har utöver dessa kommunövergripande bestämmelser fastställt internkontrollplan 2015 (2014-02-11), vilken innehåller kontrollmoment inom kommunens olika verksamheter. Eftersom all verksamhet nu återfinns inom kommunstyrelsen tar kommunstyrelsen inte längre separat beslut om sin egen verksamhet.

Vi bedömer att styrelsens rapportering är regelbunden och i stort heltäckande. Styrelsen får information under punkten "muntliga informationer". Informationen är till stor del från kommunchef, ekonomichef och i mindre omfattning från verksamheterna.

Granskningen visar att kommunstyrelsen har redovisat måluppfyllelse till fullmäktige i samband med delårsrapporter, vi kan inte styrka att måluppfyllelsen nås via genomförda aktiviteter då kopplingen mellan aktivitet och måluppfyllelse inte alltid är tydlig. Uppföljningen görs i dokumentet "Löpande uppföljning av handlingsplaner 2015 för fullmäktiges mål".

Av protokoll och tertialrapport framgår att måluppfyllelse avseende styrelsens ekonomi lämnas. Styrelsen har under granskningsperioden bl.a. fått följande årsprognoser:

2015-04-30: Prognos: Budgetavvikelsen uppgår till -39,9 mnkr för verksamheterna och -7,1 mnkr totalt vilket innebär ett resultat motsvarande 9,5 mnkr.

2015-08-31: Budgetavvikelsen uppgår till -38,5 mnkr för verksamheterna och -3,4 mnkr totalt vilket innebär ett resultat motsvarande 13,2 mnkr. Kommunstyrelsens beslut om att verksamheterna ska minska kostnaderna har inte resulterat i en minskad budgetavvikelse. Till viss del har avvikelserna mellan verksamheterna förändrats.

I den fördjupade uppföljningen och i delårsrapporten finns en rad nyckeltal för de olika verksamheterna. Det finns även kostnader per brukare, km etc inom några av verksamheterna.

Granskningsresultat – uppföljning, rapportering och resultat forts

Nyckeltalen utvärderas inte i rapporterna.

Redovisning av vissa nyckeltal används vid styrelsens rapportering, exempelvis har styrelsen informerats om KKiK (Kommunernas Kvalitet i Korthet) 2015-05-12. Nyckeltalen har dock ingen tydlig koppling till de mål som finns beslutade för styrelsens verksamhet.

Delegationsbeslut följs upp löpande på kommunstyrelsens sammanträden.

Styrelsen har fått information om i vilken utsträckning inriktningsmål beräknas uppnås.

Vi noterar att kommunens övergripande delårsrapport 2015 lämnar information om utvecklingen i relation till de mål som fullmäktige fastställt. Målen ska vara uppfyllda år 2015.

Analys och aktiva åtgärder

Granskningen visar att styrelsen efter erhållen information värderar det ekonomiska resultatet. Styrelsen erhåller information om verksamhetens måluppfyllelse i samband med delårsrapporter.

Kommunstyrelsen har under våren 2015 fattat aktiva beslut om åtgärder.

Kommunstyrelsen beslut om att minska kostnaderna har inte gett tillräckliga effekter under 2015. Budgetavvikelsen från första tertiet kvarstår vid delårsrapporten men kommunstyrelsen har inte fattat beslut om ytterligare åtgärder. Med undantag av gymnasieskolan har beslutet inte följts upp under hösten 2015 utan kommunstyrelsen har endast godkänt delårsrapporten. I ärendebeskrivningen framgår dock att det pågår ett omfattande åtgärdsarbete. När det gäller gymnasieskolan har kommunstyrelsen konstaterat att de förändringar som vidtagits inom gymnasieskolan är långt ifrån tillräckliga. Kommunchefen har fått i uppdrag att tillsammans med ekonomichefen ta fram direktiv för en extern utredning om gymnasieskolans verksamhet. Samtidigt noterar vi att gymnasieskolans budget har utökats med 9 mnkr inför 2016.

Budgetavvikelsen har förbättrats till bokslutet. Fortfarande uppgår dock budgetavvikelsen för förvaltningarna till -28,5 mnkr.

Uppföljning av vidtagna åtgärder maa av brister i intern kontroll 2014 har följts upp och återrapporterats till styrelsen augusti 2015.

Det kan inte styrkas att styrelsen vidtagit tillräckligt aktiva åtgärder som säkerställer att verksamheten bedrivs inom tilldelad ram. Det saknas vidare tillräckliga underlag för revisionell bedömning av om styrelsens åtgärder är tillräckliga för att nå måluppfyllelse för verksamhetsmålen.

Sammanfattande revisionell bedömning

Mot bakgrund av fullmäktiges bestämmelser om kommunens styr- och uppföljningssystem bedömer vi att styrelsen delvis kan verifiera att den utöver styrning över det verksamhetsuppdrag och den budgetram som tilldelats.

Styrelsen har inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att verksamheterna ska bedrivas inom tilldelad ram. Budgetavvikelsena för förvaltningarna uppgår till -28,5 mnkr för 2015. Samtidigt redovisar kommunen ett positivt resultat motsvarande 32,1 mnkr och inför 2016 har budgetramen utökats för flera verksamheter. Vi bedömer därför att styrningen av verksamheternas ekonomi är otydlig under 2015.

Det saknas vidare tillräckliga underlag för revisionell bedömning av om styrelsens åtgärder är tillräckliga för att nå måluppfyllelse för verksamhetsmålen.